

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. מטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית1
- ב. שאני פרה הואיל דטבול יום לא פסיל בה אי הכי למה לי דמקדש כעין עבודה [בעינן].....2
- ג. איבעיא להו מהו לקדש ידיו [ורגליו] בכיור ממנו אמר רחמנא ולא בתוכו3
- ד. או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה...שלא תאמר כל גופו טובל בהן ידיו ורגליו לא כל שכן.....3
- ה. איכא בינייהו מצות שיקוע.....4
- ו. והא הוה גביני כרוז.....4
- ז. כל כיור שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו שנאמר ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו וגו'.....5
- ח. כל הכלי מקדשין בין שיש בהן רביעי' בין שאין בהן רביעית ובלבד שיהו כלי שרת.....6

דף כא.

א. מטמאין היו הכהן השורף את הפרה ומטבילין אותו להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית

כבר התבאר ביזמא ב. שקולא¹ גדולה קבלו חז"ל שיש במעשה פרה מה שאינה בכל הקדשים ואף לא כתרומה אלא כמעשר, שכל מעשה פרה לא לבד שמחוסר כפורים מותר בה, אלא אפילו טבול יום שלא העריב שמשו

¹ ערוך השולחן העתיד הלכות פרה אדומה סימן נה סעיף יח – כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מותר בה בכל עשייתה, ודבר זה קבלנו איש מפי איש עד משה מסיני מלימוד המקראות .

ולפיכך כל העוסקין² בפרה מתחלה ועד סוף שהיו טבולי יום, כשירים למעשה הפרה ולקדש ולהזות מאפרה, ואף ע"פ שעדיין לא העריב שמשן, שזה שנאמר בכל הפרשה איש טהור הוא הטהור למעשר שני אף על פי שאינו טהור לתרומה, עד שיעריב שמשו הרי זה טהור לפרה.

הצדוקים ימח שמם שהולכים בדרכי לבם ומה שלמעלה משכלם אינם מאמינים, חלקו על דין זה ואומרים שמעשה פרה פסול בטבול יום וצריך הערב שמש, ולכן כדי להוציא מלבן של צדוקים היו החכמים מהדרים לעשותה רק בטבול יום וכך הנהיגו בכל הפרות.

וי"א³ שלפיכך היו ב"ד בבית שני מטמאין את הכהן השורף את הפרה בשרץ וכיוצא בו, וטובל ואח"כ עוסק בה כדי לבטל דברי אלו הזדים שמורים מהעולה על רוחם לא מן הקבלה, וכן כל הכלים שמכניסין לתוכם אפר הפרה כולם טבולי יום. וי"א⁴ שלא היו מזולזין בה כל כך, אלא מטמאים אותו בטומאה דרבנן על ידי שאחיו הכהנים היו נוגעים בו.

ותניא בתוספתא פ"ב שישמעאל בן פאבי עשה פעם במעורבי שמש ודן לפני חכמים אם בטבול יום כשר כ"ש במעורבי שמש, ולא הניחוהו חכמים כדי שלא להוציא לעז על פרות הקודמים ושפכוהו ועשו אחרת בטבולי יום, ומפני קולא זו גדרוה בחומרות אחרות שלא נמצא בכל הקדשים כדי שלא יזולו בה.

ג. שאני פרה הואיל דטבול יום לא פסיל בה אי הכי למה לי דמקדש כעין עבודה [בעינן]

² רמב"ם שם פרק א הלכה יג

³ רש"י ורמב"ם שם פרק א הלכה יד

⁴ תוס' כאן ד"ה להוציא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כבר התבאר לעיל דף כ: שפרה אדומה⁵ ששרפה⁶ שלא בקידוש ידים ורגלים פסולה מפני שמעשיה כעין עבודה.

והיכן מקדש ידיו ורגליו בכלי שרת בפנים⁷, ואם קידש בחוץ ומכלי חול אפילו במקידה של חרס⁸ כשר הואיל וכל מעשיה בחוץ.

וכן כשמטבילין את הכהן השורף אחר שמטמאין אותו כמו שביארנו אינו צריך לחזור ולקדש הואיל וכל מעשיה בטבולי יום.

ג. איבעיא להו מהו לקדש ידיו [ורגליו] בכיור ממנו אמר רחמנא ולא בתוכו

אין מקדשין⁹ בתוך הכיור או בתוך כלי השרת אלא מהן שנאמר (שמות ל פסוק יט) וְרָחַצוּ אֶתְּיָדָיו וְאֶתְּיָרְכָיו מִמֶּנּוּ וְלֹא בְּתוֹכוֹ, ואם קידש בתוכו ועבד לא חילל¹⁰.

ד. או שטבל במי מערה ועבד עבודתו פסולה... שלא תאמר כל גופו טובל בהן ידיו ורגליו לא כל שכן

⁵ רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק ד הלכה טו

⁶ זה שנקיט הרמב"ם שריפה מפני דהעיקר היא שריפתה, וכל דינים אלו איירי הרמב"ם בשריפתה, אבל פשיטא דכ"ש ההואות והקבלה והשחיטה. ערוך השולחן העתיד שם סימן נח סעיף כד

⁷ והשתא כמאן פסק אי כר"ח הא ס"ל דווקא בפנים ובכלי שרת ואי כר"י הא אפילו לכתחלה מקדש בחוץ ובכלי חול, ובוודאי דהלכה כר"י דהוא מרא דשמעתא הרבה יותר מר"ח, אלא שמפרש דר"י אומר כן על דיעבר. אבל מנ"ל לומר כן, וי"ל דס"ל כיון דתנן דבלא קידוש פסולה א"כ היא מעכבת, ופשיטא שכל מה שנוכל לעשות כעין כל הקרבנות עבדינן. וזה שכתב: דאחר הטומאה והטבילה א"צ לקדש הואיל וכל מעשיה בטבולי יום, ה"פ: דאע"ג דזבחים שם יש בעיא אם טומאה פוסלת בקידוש, ולפ"ז הו"ל לקדש אחר הטומאה, ולזה אומר כיון שכל מעשיה בטב"י לא היישינן להטומאה וכן הוא שם בזבחים [כ"א א] ע"ש. ערוך השולחן העתיד. שם סעיף כה

⁸ קידוש בעיניו כלי וכלי חרס נקרא כלי בפסוק משא"כ כלי אבנים דאינו נקרא כלי לענין טומאה. מעשה רקח שם מהרב חיים אבועלפיה ז"ל

⁹ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ה הלכה י

¹⁰ בעיא דלא איפשיטא הילכך לכתחילה לא יקדש אלא ממנו אבל אם קידש בתוכו ועבד מספיקא לא מחללינן עבודה. כס"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנחלה למשיחא בדרה היומית

מסכת זבחים

כבר התבאר לעיל דף כ: שכהן שצריך לקדש ידיו ורגליו, והטביל ידיו¹¹ ורגליו במי מקוה אפילו במעיין, ואפילו הטביל כל גופו¹², אין זה קידוש כלל עד שירחץ בכלי, ועבודתו פסולה¹³.

דף כא:

ה. אינא בנייהו מצות שיקוע

מי כיוור אין נפסלים משום לינה למקדש מהן אפילו לעבודת הדרם אלא בעמוד השחר¹⁴.

וכבר התבאר לעיל דף כ. שמצוה לשקע את הכיוור כל הלילה במקוה או במים חיים¹⁵ ולא להעלותו, גזירה שמא לא יחזור וישקענו, ונמצא עמוד השחר פוסלו, אולם לצורך תרומת הדרשן מעלהו כדי שיקדש מי שזכה לתרום וחזור ומשקעו¹⁶.

ו. והא הוה גביני כרוז

כבר התבאר במסכת דף כ: שחמשה עשר¹⁷ ממונין היו במקדש וכן ממונים לעולם על כל דבר מט"ו דברים אלו ממונה אחד, ואלו הן: (א) על הזמנים, (ב) על נעילת שערים, (ג) על השומרים, (ד) על המשוררים, (ה) על הצלצל עם שאר כלי שיר, (ו) על הפייסות, (ז) על הקנים, (ח) על החותמות (ט) על

¹¹ רמב"ם שם הלכה יא

¹² זבח תודה יב. ד"ה או שטבל

¹³ תורת הקדשים שם ש

¹⁴ כרב חסדא שאמר אף למתירין אין נפסלין אלא בעמוד השחר כאיבריין, ולפי"ו יכול להעלות הכיוור כל הלילה וקודם עמוד השחר ישקעוהו ויהיה כשר לכל דבר אף לדם וקומץ, וכן סובר ר' יוחנן, אלא דמדרבנן אוסר ר' יוחנן להעלותו בלילה גזירה שמא לא ישקענו קודם עמוד השחר, ומיהו אם העלהו בלילה וחזר ושקעו כשר. והנה להלכה וודאי קי"ל כר"ח ור"י דהוי רבים לגבי ר' חייא בר יוסף, ולעניין גזירת חכמים שלא להעלותו מבערב נראה דקי"ל כר"י שהיה גדול מר"ח. ערוך השולחן העתיד הלכות ביאת מקדש סימן מב סעיף טז

¹⁵ והים שעשה שלמה היה כמקוה מפני שאמה של מים היתה עוברת בתוכו, מעין עיטם, לפיכך לא היו מימיו נפסלין בלינה כמי הכיוור וממנו היו ממלאין הכיוור כשרצו. ערוך השולחן העתיד שם סעיף יד

¹⁶ תורת הקדשים שם ג ובזבח תודה יג. ד"ה ומסתברא תמה אמאי לא הזכירו ברמב"ם

¹⁷ רמב"ם הלכות כלי המקדש פרק ז הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומית להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

הנסכים, (י) על החולין, (יא) על המים, (יב) על מעשה לחם הפנים, (יג) על מעשה הקמורת, (יד) על מעשה הפרכת, (טו) על מעשה בגדי כהונה. ויש מוסיפים¹⁸ הממונה על הפקיע והוא מכין הפתילות.

כל אחד ואחד מממונים אלו תחת ידו אנשים הרבה, כדי להכין המלאכה שהוא ממונה עליה, זה שעל הזמנים הוא ואנשיו משמרים את הזמנים, כיון שיגיע עת הקרבן מכריז הוא או אחד מאנשיו ברשותו ואומר "עמדו כהנים לעבודה ולוים לדוכן וישראל למעמד" וכיון שישמע קולו יבוא כל אחד למלאכתו.

והיה עומד בהר הבית ומכריז¹⁹, והיה כופל ומשלש דשמא לא ישמעו בפעם הראשון. ואחר הצות היום היה מכריז לעבודת תמיד של בין הערבים.

ז. בל כיוור שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו שנאמר ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו וגו'

כבר התבאר לעיל דף יט: שכמה מים²⁰ צריכין להיות בכיוור, אין פחות מכדי לקדש ממנו ד' כהנים, שנאמר (שמות מ פסוק לא) וְרָחַצוּ מִמֶּנּוּ מִשֶּׁה וְאֶהְרֹן וּבָנָיו²¹ הרי ארבעה.

¹⁸ השנות הראב"ד שם ועיי"ש במפרשי הרמב"ם

¹⁹ ערוך השולחן העתיד הלכות כלי המקדש סימן כז סעיף ו

²⁰ רמב"ם שם הלכה יג

²¹ וברמב"ם אהרן ובניו הביא והיו אלעזר ואיתמר ופינחס עמהם הרי ארבעה ועיין בכס"מ וכתב רבינו פסוק הכתוב בפרשת כי תשא שאין כתוב בו אלא אהרן ובניו והוצרך לכלול פינחס עמהם כדי שיהיו ד' ותמיהא לי שבזמן שנאמרה אותה פרשה עדיין לא מתו נדב ואביהוא וא"כ הוה ליה לאצרוכי שיהיו מים בכיוור כדי לקדש ה' או ששה ורש"י גרים ורחצו ממנו משה ואהרן תרין ובניו תרין והוא פסוק הכתוב בפרשת פקודי והשתא ניהא דה"ק יהיה בכיוור מים שיעור שירחצו ממנו משה ואהרן ושנים מבניו דמיעוט רבים שנים דאם לא כן הול"ל וכל בניו והברכת הזבח דחה גירסת רש"י דמה ענין להביא ראיה מפסוק דעשייה ולא מפסוק דצוואה אלא ודאי כגירסת רבנו וידע משה בנבואה שימותו נדב ואביהוא ויתכהן פנחס. ועיין בערוך השולחן העתיד הלכות ביאת מקדש סימן מב סעיף ו שכתב בשנדקדק למה באמת בפקודי כתיב: משה ואהרן ובניו, ובכי תשא כתיב רק: אהרן ובניו. אמנם העניין כן הוא, דבפקודי אינה המצוה לדורות אלא דשם מיירי בהקמת המשכן והכלים, ואז היה גם משה רבינו משמש בכהונה גדולה בשבעת ימי המלוואים כדאיתא בזבחים (קב, א), אבל בכי תשא היא עיקר המצוה לדורות כדכתיב: חק עולם לו ולזרעו לדורותם, ולדורות לא היו נדב ואביהוא שמתו בשמיני למילואים ונשארו רק אלעזר ואיתמר ופנחס, וס"ל כמאן דאמר בזבחים שם שפנחס נתכהן מיד, וממילא דאחרי שבעת ימי המלוואים נשארו ד' כהנים אהרן ואלעזר ואיתמר ופנחס.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אולם זהו בתחילת נתינת המים בתוכו, אך אם קידש ממנו אחד למרות שנחסר משיעור הנזכר, אין צריך להטיל עוד מים לכיור²².

ובדיעבד אפילו קידש מכלי שאין בו שיעור זה והוא כלי שרת אינו מעכב²³.

ח. כל הכלי' מקדשין בין שיש בהן רביעי' בין שאין בהן רביעית ובלבד שיהו כלי שרת

יבואר להלן דף כב. בעזה"ת

²² זבח תודה יג. ד"ה כל כיור
²³ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

